

Posudek bakalářské práce

Kamila Kmet'ová, *Typologie italských adjektiv fungujících jako adverbia*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, ak. r. 2014/2015, 60 stran.

Kamila Kmet'ová si pro svou bakalářskou práci vybrala nesnadné téma, třebaže se jako takové na první pohled jevit nemusí. Adjektiva jako *forte*, *piano*, *basso* atd. se většinou považují za nepočetnou skupinu adjektiv fungujících jako adverbia (v konstrukcích typu *parlare forte*, *andare piano*, *volare basso* atd.). Zároveň se často uvádí, že rovněž slovesa, s kterými se kombinují, jsou v omezeném počtu (např. s adj. *alto* se tradičně uvádí sloveso *mirare*). Diplomantka se pokusila odrazit od těchto „učebnicových“ tezí a podívat se na reálný úzus, jak nám ho zprostředkovávají rozsáhlé korpusy. Vyšla přitom z několika základních gramatik (včetně té velké GGIC), na základě kterých sestavila seznam tradičně uváděných adj. fungujících jako adverbia, a pokusila se též poukázat na určité rozdíly v tom, jak jednotlivé gramatiky k tématu přistupují. Tento seznam pak vzápětí rozšířila na základě korpusů ItWac (a okrajově též ItTenTen), zjistila frekvence jednotlivých adjektiv a zejména okruh sloves, s kterými se v korpusu často vyskytují. Toto „vykročení“ za hranice gramatik považuji za originální a samostatný počin. Práce tak jednoznačně dosáhla předem vytyčených, v úvodu deklarovaných cílů, a proto ji považuji za vcelku zdařilou.

Dříve než se dostanu k určitým připomínkám, jen stručně shrnu celkové rozložení práce. Jak je patrné z výše uvedeného, bakalářská práce obsahuje jak část teoretickou, tak část praktickou (analytickou). Teoretická část je věnována obecně pojmu *adjektivum* (rozdělení dle formálních i sémantických kritérií atd.). Praktické části je vyhrazeno možná o něco méně místa, než by se dalo čekat – a než by téma zasluhovalo. Nalezneme zde samozřejmě pečlivý popis vzorku, s kterým se bude pracovat, a pak analýzu jednotlivých adjektiv dle frekvence a dle sloves, s kterými se nejčastěji pojí. Závěr praktické části je možná trochu nečekaně odbyt otázkou – podle mě vůbec nejzajímavější – konkurence těchto adjektiv s derivovanými adverbii (tedy otázce, jaký je rozdíl mezi např. *parlare forte* a *parlare fortemente*).

V obecné rovině se mi tedy zdá, že bakalářská práce končí, právě když jde o to nejdůležitější. Zároveň ale uznávám, že jde o nesnadno uchopitelnou otázku – diplomantka sama poukazuje na to, že v určitých otázkách je nutné konzultovat rodilé mluvčí. S tím lze samozřejmě souhlasit, přesto si myslím, že by zde výrazně posloužily opět korpusy. Touto poznámkou bych tedy začal – ačkoli nepostupuji zcela chronologicky.

1) Na s. 50-51 diplomantka uvádí seznam adjektiv, od kterých lze odvodit i adverbium na *-mente* (*alto* – *altamente*, *duro* – *duramente* atd.), a říká k němu, že zde není žádný sémantický rozdíl mezi adj. a adv. To je pozoruhodný závěr, který jistě neplatí o všech zde uvedených adverbiích. Např. rozdíl mezi *basso* a *bassamente* je zásadní (*volare basso* - **volare bassamente* vs. **comportarsi basso* – *comportarsi bassamente* – rozdíl podobný českému „nízko – nízce“, **létat nízce* vs. *létat nízko*). Podobný efekt má změna slovesa i u dvojice *tenere duro* - **tenere duramente* vs. *colpire duro* / *duramente*. Mám za to, že už jen tyto dva příklady poukazují na celkem složitou situaci – a myslím, že nejobtížnější by byly právě dvojice *colpire duro* / *duramente*, kde jsou obě varianty možné (na ItWaCu jsem našel 47 / 74 výskytů pro *colpire duro* / *colpire duramente*). Tuto poznámku tedy nemíním jako nějakou fatální výtku – jen jasně ukazuje, že diplomantka rozkryla zajímavou oblast.

2) Pokud jde o další připomínky, měl bych především pár pedantských návrhů. Na s. 11 je řeč o antickém jazyce ve vztahu k Boccacciovi. Diplomantka se zde nechala strhnout it. výrazem *lingua antica*, ale v češtině by bylo daleko přesnější říci, že jde o starou italštinu. Na s. 13 je řeč o „rozvíjejícím“ substantivu (mělo by být asi „rozvíjené“, je-li řeč o adjektivech, která substantiva modifikují). Na s. 18 je trochu nešťastně zvolen jako příklad prostorové deixe (je tu řeč o blízkosti k mluvčímu) *questo pomeriggio*... Na s. 19 je *medesimo* místo *medesimo*; podobně *tale avvenimenti* místo *tali avvenimenti*.

3) Oceňuji příklady, které diplomantka z korpusu vybírá jako exemplifikace konstrukcí sloveso + adj. V některých případech je však interpretace příkladů diskutabilní, ne-li zjevně chybná. Na s. 35, příklad (5) *risultare basso* nebo obecně *risultare* + adj. Já bych řekl, že toto není zcela evidentní příklad adj. fungujícího jako adverbium. Jde spíš o konstrukci slovesa s obligatorním doplňkem (lze říci *risulta falso, buono, ...*). Tamtéž příklad (6) *vendo basso elettrico* – tady je *basso* subst., *basso elettrico* = basová kytara. Stejný případ na s. 40, příklad (1) *genuino* je zde adjektivum, které rozvíjí následující subst. *odio*. Na s. 38, příklad (2), *l'arte che si dice difficile*, jde o adj., které rozvíjí subst. *l'arte*.

Tolik tedy pár poznámek k této bakalářské práci, kterou považuji za zdařilou, ale vzhledem zejména k poněkud nedotaženému závěru analytické části a výše uvedeným nepřesnostem ji navrhuji hodnotit prozatím jako **velmi dobrou**.

V Českých Budějovicích dne 18. května 2015

doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce